

Az ország legnagyobb üvegyára lesz Zagyvapálfalván

Katona Gyula, a Zagyvapálfalvi Üvegyár igazgatója azzal fogad bennünket, hogy kár a fáradságért, a gyárban nagyon kevés megírnivaló akad. Itt a világ leg egyszerűbb üvegyártása folyik. A munkások keze alól nem csillogó üvegfal, merész vonalú dísz tárgyak kerülnek ki, hanem közönséges ablaküvegek. Ezen pedig nincs sok csodálkozni való. Mit lehet erről beszélni?

Az ablaküvegyártás, ahogyan Zagyvapálfalván csinálják, valóban egyszerű. A munkásoktól nem igényel túlságosan nagy elvégességet. Majdnem mindent elvégéz helyettük a gép. Persze, itt is vannak nehéz, fogós munkák. A munkásoknak nagy fizikai erőt kell kifejteniük, amíg a nyersanyag-keverék (kvartchomok, kocsz, szulfát, ammóniákszóda, dolomit), a 35 méter hosszú, két-két és fél méter magas olvasztó-kemencébe kerül. De amikor a nyersanyag már bekerül a kemencébe, attól kezdve az üvegyártás a két és fél-háromméteres gyárlattal bíró munkások keze alatt már egyszerűnek tűnik. A kemence másik végén gépek húzzák ki előre meghatározott szélességet, s vastagságra a táblaüvegeket. Az itteni munkások ügyelnek arra, hogy a gép egyenletesen húzzon, s ha a tábla eléri a kívánt nagyságot elvágják, s a még meleg táblákat az állványokra helyezik.

Ennyi az egész. Ez még a beavatlatlanok számára sem nyújt valamit az érdeklődésért. De amikor a munkásokból lett igazgatót a gyár teremtéséről, s általában a munka menetéről faggatjuk, kiderül, hogy mégis van itt nagyon sok „érdeklődés”. Beszélgetés közben például csak úgy mellékesen megjegyzi, hogy az üzem néhány év alatt több mint egymillió négyzetméterrel növelte meg az évi táblaüveg-termelést. S ezt nem nagy, költséges beruházásokkal, új gépek beállításával, hanem a munka jobb megszervezésével, ésszerűsítésekkel, újításokkal, a helyi adottságok, lehetőségek jobb kihasználásával érték el.

A legjelentősebb újítás, amely legjobban növelte a gyár termelését, a nagy olvasztókemence meghosszabbítása volt. De ennek külön története van. Mert nem ment minden simán. A minisztériumban először nem értettek egyet a zagyvapálfalviak javaslatával. Hallani sem akartak róla. Technológiai zavarokra hivatkoztak. Hosszú vita, kilincselés előzte meg, míg végül a minisztérium beleegyezett, hogy a kemencét két méterrel meghosszabbíthatják.

A zagyvapálfalviak tudják, hogy hasznos ügyért hadakoznak. Ha két méterrel meghosszabbítják a kemencét, akkor befogadóképessége kereken 100 vagonra növekszik, s nem négy, hanem

Helyi anyaggal építkeznek Szolnok megye termelészövetkezetei

Szolnok megye közös gazdaságai az idén jelentősen fejlesztik az állattenyésztést és az emelkedésnek megfelelően, nagyarányú építkezéseket hajtanak végre. Számos termelészövetkezet helyi anyaggal is segíti az új istállók, ólak és hodályok felépítését. A tiszatényői November 7. Termelészövetkezetben tavaly százhuszezer téglát égettek, az idén harmincezerrel többet készítenek. (MTI)

Munkásklubok Szombathely külső kerületeiben

A Szombathelyi Városi Tanács kezdeményezésére az idén munkásklubokat rendeznek be a város külső kerületeiben. A tervek szerint a könyvekkel, társasjátékokkal felszerelt klubhelyiségekben előadásokat is tartanak. (MTI)

hat üveghúzára beállított gépet üzemeltethetnek. Ez pedig azt eredményezi, hogy évenként majdnem egy millió négyzetméterrel több üveget gyárthatnak.

Igy is lett. A kemence elkészült. Az ötlet egyszerűen bevált. Első perctől kezdve, ahogy a kemencét begyújtották, folyamatos volt a termelés, semmiféle technológiai zavar nem akadályozta a munkát. A zagyvapálfalviak győzelmi ünnepet ültek. Ettől a naptól kezdve ugrásszerűen megnövekedett a termelés. Később a kézi adagolást automatikus adagolóval váltották fel, állandó üvegszintet tudtak biztosítani, s ez is a termelés növekedéséhez vezetett.

De a meglepetés még csak ezután jön. Az udvar most még olyan, mint a csatatér. Egyik helyen az épületeket lebontották, másutt pedig négy-öt emeletes műhelyek, csarnokok, hatalmas betonvárai emelkednek a levegőbe. 1960 második felére új gyáregység lép a termelésbe. Jövőre már a Zagyvapálfalvi Üvegyár lesz az ország legnagyobb üvegyára. Teljesítménye akkora lesz, hogy nemcsak az ország táblaüveg-szükségletét látja el, hanem még exportra is marad.

Az új gyárrészleg úgy épül, hogy a legmodernebb technikának is megfelel. Eddig a táblaüvegeket hurcolni kellett egyik épületből a másikba, hol a szabadlőbe, hol a csomagolóba, majd a raktárba. Ez sok munkával és veszteséggel járt. Az új üzemrészben erre nem lesz szükség. A táblaüvegek a legfelső emeleten jönnek ki a gépből. Innét emeletről emeletre vándorol az üveg, míg végül a földszintre a raktárba kerül.

Katona elvtárs, a gyár mostani igazgatója 28 esztendővel ezelőtt került a Zagyvapálfalvi Üvegyárba. Akkor alig százan dolgoztak itt. Ma hatszáz. S jövőre, ha az új gyárrészlegben is termelni kezdenek, majdnem ezren. Közvetlen a felszabadulás előtt a gyár termelése alig érte el évenként a másfélmillió négyzetmétert. Ma ennek majdnem négyszeresét termeli, s jövőre már hathétszerezését.

A látogatás végén az igazgató is elmosolyodott. Csakugyan van itt a gyárban miről beszélni. Ez a nem mindennapi siker a zagyvapálfalviak becsületére válik, s jó ha erről tud az ország.

Gém György

A rosszerdői olvasóköri

(Tudósítónktól.)

Békéstől 5 kilométerre a végelelhatatlan tanyavilágban húzódik meg a Rosszerdői Általános Iskola és attól nem messze a Hazafias Népfőnt egyes számú olvasóköre.

Találunk-e valakit a körben? — tesszük fel a kérdést, amikor közeledünk a csikorgó havas téli estén az istenhátamegetti helyhez. Valami világosság szűrődik ki. Vannak is odabent többen. Belépünk, de nem sokkal barátságosabb idebent sem, mint odakint a téli pusztn. A kályhában ugyan ropog a tűz, de a ritkán fűtött falak, a cementpadló elnyelik a meleget.

Fiatalok ülnek a kályha mellett, köztük leányok is, egy társaság kártyázik, mások

a biliárdasztal körül

figyelnek, amint a soros nagy buzgalommal illeszti a dákot, hogy minél ügyesebben taszithassa az elefántcsont-golyót.

— Ez a megszokott élet itt minden kedden, csütörtökön, szombaton és vasárnap este — mondja Cs. Szatmári Sándor, az olvasóköri fiatal jegyzője. — Már több mint 80 éve alakult ez a 48-as kör, talán a legöregebb tagok, mint a 82 éves Oláh Gábor bácsi, többet és pontosabban tudnának erről beszélni.

Jelenleg 50 rendes tagja van körünknek, de a környékből min-

A napokban hírt adtunk arról, hogy Hercegszántón 13 kommunista vezetésével új tsz alakult. Még az év elején felfigyelt a pártszervezet arra, hogy egyre több az érdeklődő a szövetkezet iránt. A párttagok között viszont sok egyéni gazda volt. Tanácskozára hívták hát őket, hogy megtárgyalják a szövetkezés lehetőségét és jövőjét.

Az egybegyűlt kommunisták többsége 1945-ben kapott földet.

Ázva, fázva, rongyosan hasították az első barázdákat, s némelyikük még gyakran tekintett Baja felé: nem jön-e Turi, vagy más, hogy visszakövetelje tőlük a földet. Igaz, 1956 november elején, az ellenforradalom végzős napjaiban megjelent Turi és még néhány régi úri birtokos, hogy visszavegye a kiosztott földeket, de elűzték újra — most már végérvényesen.

Voltak itt régi párttagok, akik 8—10—12 évvel ezelőtt léptek a pártba, és voltak újjak is. Az utóbbiakhoz tartozik Janovics Antal is, akiről az ellenforradalom napjaiban mondogatták a faluban, hogy: „ejnye, ne — már Janovics is a kommunistákkal tart”. „Igy azután — mondja ő —, ha már a falu úgys a kommunistákhoz számít, miért ne tartozzam oda hivatalosan is.” Az ellenforradalom után az elsők között lépett be az MSZMP-be.

A tanácskozás részvevőitől mindenekelőtt azt kérdezték: Miben látják az előrehaladást, a dolgozó parasztság további felismerkedésének útját? A vita mindjárt körül alakult ki, hogy nem mindenkinek egyfelé van előre. Az egyik felszólaló szerint az egyéniek azt tartják, hogy „ki tartaná el az országot kenyérrel, hússal, tojással, ha mindenki a tsz-be lépne”.

Látható volt az arcokon: többen is így gondolkodnak, s meg is lepődtek egy kicsit Balán Miklós kérdésén.

— Teljes igazság lenne az, hogy az egyéniek látják el az országot élelemmel? Választ nem várt, úgy folytatta. Igaz, ma még többet adnak, mint a tsz-ek, mert ők vannak még többségben, de a tsz-ek többet termelnek egy-egy holdon. A hercegszántói tsz-ek átlag 7,8 mázsa búzát termeltek holdanként az egyéniek 5,4 mázsa átlagával szemben. Az igazság az, hogy ha a falu határa tsz-

föld lenne, még az elmúlt évi különbség alapján is kb. évi 72 vagon búzával adna többet a szántói határ.

Ezek tények. Nem lehet már tagadni Hercegszántón sem, hogy a tsz-ek jobban gazdálkodnak, többet termelnek, mint az egyéniek, s jobban élnek tagjaik is.

Páncsics István szerint a szakcsoportot kell segíteni. Tavaly kibéreltek 8-an 15 hold irtalmatlanul elhanyagolt gyümölcsöt, ő a szakcsoport elnöke. Sokat dolgoztak, hogy rendbehozzák a gyümölcsöt. Ez évben csak 90 mázsa almájuk termett, de annak árából is a közös alapra fordítottak 17 százalékot. Permetezőt vásároltak. Azt tervezik, hogy további 5 holdat telepítenek még.

— És hogyan lesz később? — kérdezzük.

— Nincs már jövője — így mondja — a „mások” paraszti életnek. Ugy is indultunk mi, hogy 1—2 évig szakcsoportként dolgozunk, majd átalakulunk önálló tsz-szé, vagy csatlakozunk valamelyik tsz-hez.

— A társai is előre akarnak menni?

— Sokat beszélünk erről, de még magam is gondolkodom. Az tart bennünket vissza, hogy féltünk: ha belépünk a tsz-be, szét-szórna bennünket, hozzá nem értők kerülnek a gyümölcsösbe, s az újra tönkremegy. Mi kertészkedni akarunk!

— Mi jövőre 20 hold gyümölcsöt akarunk telepíteni — mondja Grósz Mihály, az Új Élet Tsz elnöke — s természetesen eszünk ágában sincs, hogy szétszórjuk a kertészeket. Ellenkezőleg, egész időnyre meghatározott csoport gondjaira bízuk a gyümölcsöt.

Részt vett az értekezleten három olyan elvtárs is, akik már voltak tsz-tagok, sőt Virág József az ellenforradalom idején feloszlott Új Élet Tsz elnöke volt.

— Beszéljenek azok is, akik már próbálták a közöst és most egyéniék — mondják többen is.

— Beszéljenek — azért vagyunk itt — s mindenki érdeklődéssel hallgatja Virág elvtárs szavait.

— Jó volt a tsz-ben — mondta Virág elvtárs —, sokkal jobb, mint egyéniék. 4 évig voltam ott. Volt olyan tagunk, aki 110—120 mázsa gabonát kapott, több szekér hordta házához a

KOMMUNISTÁKKAL AZ ÉLEN

Új szövetkezet, új tsz-tagok Hercegszántón

terményt. Ma is beszéltem Mántics Matyival — ő legalább kétszer annyit kapott a tsz-ben, mint amit most keres. Én soha egy rossz szót nem mondhatok a szövetkezetéről. Belépnék ma is, vagy szerveznék új szövetkezetet, csak egyet s mást magam sem tudok. Például, hogy van most: kifizetik-e a bevitt szerszám és jószág árát, vagy évekig kell várni? Azután, hogy van a nyugdíjjal? És a földjárdékkal?

— A bevitt jószág és szerszám felbecsült értékét — válaszolt Grósz elvtárs — rövid idő múlva kifizetik, nem kell még hónapokat sem várni, nemhogy éveket. Nyugdíját az kaphat, aki a korthatár a tsz-ben ledolgozta a meghatározott időt. Földjárdékként az elmúlt évben átlagosan holdanként 260 forintot fizetünk ki, s erre a jövő évre is megfelelő összeget tervezünk be.

Hol biztatóbb hát a jövő, az egyéniben vagy a közösen? A vita során mindenki egyre több biztató jelt látott a közösen, de azért még voltak fenntartások is.

Nagy András is az Új Élet tagja volt. Ezt mondta:

— Hazudnék, ha rosszat mondanék a tsz-ről. Legalábbis jobban éltünk ott. Ma nincs annyi jövedelmem, mint ott volt, pedig naponta vagy másfél órával korábban kell felkelnem, mint akkor. Az is gondot okoz, hogy más agít a tsz mellett, s mi párttagok, újgazdák viszont nem tehetjük ezt, mert nem mondhatom azt az embereknek, hogy: előre emberek. Attól pedig, hogy ezt mondanám: „Utánam!” — még visszatart egy és más. Például a függetlenség elvesztése...

Általános felélénkülés lett erre. Többen is közbeszóltak:

— Az, az — a függetlenség!

— Parancsolgatás, mintha nem tudnánk mit kell tenni!

— A sok civódás!

— Meg az illetéktelen beavatkozások!

— A tászkásemberek...

— Arról van szó — folytatta Nagy András —, hogy sok volt a terméketlen vita az Új Életben, főleg a felsőbb szervek beavatkozása miatt. 5—6 járási ember csinálta minden évben a tervünket, pedig ott volt 22 tapasztalt jó gazda. S még ha azok a tervek jók lettek volna?! — De nem mindig voltak jók. Így értem én a függetlenséget.

Hibát követnénk el, ha tagadnánk, hogy volt nálunk illetéktelen beavatkozás a tévesek munkájába, sok dolgot felülről írtunk elő, de ez már mind a múlté — mondta Szabó elvtárs, a járási pártbizottság első titkára, aki részt vett a tanácskozáson. — Egyébként beszéljen az illetékes. Van-e most beavatkozás Grósz elvtárs?

— Ha a jó tanácsot beavatkozásnak tekintjük, akkor van — feleli Grósz elvtárs. — De ezekkel még mindig jól jártunk. Látogatóink most is vannak, de nem irnak elő kötelezően semmit. A tervkészítésben ma is segítenek, de az nekünk használ, így gyorsabb és jobb.

Ime a kommunisták január eleji tanácskozása, amivel a változás kezdődött. Ugyanolyan kérdések foglalkoztatták őket is, mint a pártonkívüli dolgozó parasztokat. De nemcsak olyanok! Nagy elvtársat az is izgatta, hogy lemaradnak a pártonkívüliek mögött, hogy nem a kommunisták, hanem a pártonkívüliek agítálnak a tsz mellett. Oláh Györgyöt, a Hazafias Népfőnt elnökét is ez izgatta. Érthető tehát, hogy miután elsőnek döntöttek, ők lettek az új szövetkezet alakításának kezdeményezői. Hozzájuk csatlakoztak Janovics és Szerletics elvtársak, majd egyre többen.

Ez volt az előzménye annak, hogy 13 kommunista kezdeményezésére megalakult Hercegszántón a Lenin nevet viselő új mezőgazdasági termelészövetkezet 18 taggal. Egyidejűleg 20-an léptek be a már meglévő szövetkezetekbe is, s mind többen vannak a faluban, akik a belépést latolgtatják.

Tóth Pál